

VIII. *De Lapide Osteocolla Inquisitio, Auctore*
 Ambrosio Beurero *Neurembergensi*; *com-*
municata per Dominum Petrum Collinso-
num, R. S. S.

Read May 9. 1745. **L**APIS Osteocolla variis nominibus

insignitur; communissime tamen *Ostiocolla* sive *Osteocolla* dicitur, quod vocabulum e duobus græcis ὀστέον, *os*, & κόλλα, gluten, componitur: alias etiam audit lapis ostites, ollosteos, ossina, ossisana, ossifraga, lapis *Asiaticus*, *Pierre de Monti*, lapis *Morochius*, flores arenæ, fossile arborefcens, lapis fabilis, lapis arenosus; Germanico idiomate, *Steinbruch*, *Bruch-Stein*, *Steinbruch-Stein*, *Knochen-Stein*, *Hand-Stein*, *Wein-heyhl*, *Weinbruch-Stein*, *Wein-Quell-Stein*, *Wein-Knochen-Stein*, *Stein-Blumme*.

Majores nostri nullum habuere hujus lapidis notitiam, putantes esse ossa petrefacta; aliis speciem gypsi credentibus.

Osteocollæ autem provenit in ducatu *Crossensi*, *Silesiæ*, *Pomeraniæ*, *Hassæ*, *Saxonix*, *Poloniæ*, *Darmstadii*, *Heidelbergæ*, *Spiræ*, *Jenæ*, *Megalopoli*, in marchionatu *Brandenburgico* ad *Bescoviam*, *Snonebergam*, & *Drossenam*.

Tellus, ubi provenit, semper est sabulosa & sterilis; passimque nihil aliarum arborum aut plantarum conspicitur, nisi meræ populi: nullæ autem, quod quidem tradunt, inveniuntur in vallibus, neque oriuntur

a scaturigine, neque unquam in viis lutosiſ depren-
duntur.

Kräutermannus nonnemini quicquam obtulit do-
mus atque arcis figuram ſiſtens : magis autem tophus,
quam *Oſteocolla* fuiſſe videtur. *Mercatus* quoque
vera ejuſdem caruit notitione, dum petreſacta &
tophoſ calcarioſ ejuſmodi nomine inſignivit, quo-
rum hi *Hermanno* iudice magis bolaria aut cifti
ſunt.

Quod attinet ad ejus originem, provenit in modo
memorata tellure ſabuloſa ad quorundum pedum
profunditatem, & radicis gerit figuram. Maximos vix
duabus manibus complectaris, reliquæ ſenſim ſenſim-
que ſunt minores. Quantum ad conſiſtentiam, *Oſteo-*
colla ſub terra adhuc latens nunquam eſt dura, ſed
ſemper mollis & limoſa, adeo, ut ſi digitiſ teratur,
prorſus ſebacea & pinguedinoſa ſit, tum autem ſic-
cata albefcat, ut calcarium quicquam. Ut ſub terra
reperitur, partim cana eſt, partim flava aut alba, ex-
teriuſque ſabulum eidem copioſum adhæret. Propter
mollem conſiſtentiam non omnino integra eximi
poſteſt, ut veram radicis figuram gerat, niſi artificio-
ciſſime aggrediariſ negotium, & nonnullaſ forte ſep-
timanaſ, aut aliquot meſeſ, in illud inſumaſ, ſiqui-
dem raptim ablato ſabulo rumpitur : unde ſequentia
ſunt obſervanda, ut,

1. Laborioſe & patienter quæratuſ :
2. Sabulum lente abſtergatuſ :
3. Procul a radice auferatuſ :
4. Diſpiciatuſ, annon parvæ radiceſ ſecundariæ irre-
gulariter propullanteſ adſint, quaſ cavenduſ eſt, ne
decutiaſ :

5. Non multæ simul fodiantur, sed potius aliquantum moræ illis indulgeatur, quæ siccentur atque durefcant: tum,

6. Fovea asseribus obtegatur, ne quid ei fortuito illabatur aut pluvia illam conspergat:

7. Fossio non est repetenda, nisi exstantibus probe duratis:

8. Calida sicca atque leni tempestate asseres rursus auferantur, ut eo citius exsiccentur:

9. Fossio é longinquo incipiatur, cum inferius plerumque aqua inveniatur.

Osteocollam intus cavam esse, plurimi quidem norunt auctores, in eo tamen invicem differunt, utrum illa in vegetabilium an mineralium numerum sit referenda. Plurimi veterum eam ad ossa retulerunt metamorphosin experta, alii contra negant, quum perfecta ossium fragmenta non inveniuntur, neque in chemia ullum partium animalium vestigium compareat. *Erasmus* admodum verisimiliter de ea scripsit: qui Osteocollam pro ossibus non agnoscunt, minerale eandem agnoverunt é fabulo genitum, & jure quidem suo; *Dn. Prof. Teichmeyerus* eam margam nuncupat; *Dn. rei metallicæ consiliarius Henckelius* ad mineralia eam refert, generationem autem ejusdem reticet; *Dn. Prof. Junckerus* eam in fabulo gigni perhibet, non autem addit, num ex arborum stemmatis, an e radicibus proveniat. Ego eam radicem puto, cui arena adhærescit, quæque sensim ita generatur. Et quamvis satis Osteocollæ inveniatur, nihil tamen unquam ligni arborei aut saltem viride conspicitur supra terram extans; &, licet de origine hujus Osteocollæ ejusque arboris, cujus radix in Osteo-

collam jam degeneraverat, exacte inquisiturus essem, diu tamen id mihi non contingerat, nisi ad ultimum; ubi tandem tamen ad *Zernium*, haud procul a *Zoffena*, aridum ejusmodi ramulum & viridem frondem conspexi, quod arbori, superius adhuc lignosæ, inferius autem in meram Osteocollam jam transmutatæ adhæserat, quæ accuratius paullo examinata species Populi erat.

Origo ejus igitur quærenda est in populo nigra, cujus arbore aut stemmate decisis aut petrifactis & corruptis, Osteocolla radici sensim accrescit, primario aut furculis.

In omnibus vero etiam Osteocollæ partibus inveniis, iis adhuc aliquid lignosi inesse, utut jam putrefacti, coque elapso eas perforari, ita uti ossi similes appareant. Nunquam autem in arboribus prope illas atque in eadem tellure collocatis Osteocollam inveni: quodsi tellus esset in causa, in pinis, betulis, & similibus reperiri oporteret. Hoc vero docet,

1. Nunquam fere Osteocollam in regionibus *Salinis* deprehendi:

2. Credendum esse, ubi Osteocolla invenitur, ibi semper antea populos extitisse:

3. Omnes Osteocollæ fossiores visuros, eam fuisse radicem:

4. Unum adhuc criterium suppeditari posse, ubi quid Osteocollæ invenitur, ibi ordinariæ aliquid calcariorum ossium prominere videri, quæ florem exprimere videantur: unde multis venit in mentem eam crescere & florere.

Osteocolla igitur est sub sabulo, semper autem eo tantum loco, ubi radices sitæ erant, quibus adhærescens

rescens sensim obduruit, atque in quantum eminuit, in alborem se induit; quodsi quid ejus dissimile invenitur, casu fortuito illi fortasse afflatum est. Radice inventa, spithamam unam profundius fodi potest, & certo Osteocolla reperietur. Osteocolla igitur, quam diu sub terra manet, mollis, aut circiter instar calcis maceratæ sabulo permixta: ubi vero humor in aërem abiit, sensim etiam magis indurescit.

Ad generationem ergo requiritur

(a) Radix populi:

(b) Si ne radix populi quidem conspici queat, ope tamen distillationis vegetabile in oleo empyreumatico demonstrari potest:

(c) Ad generationem multum confert acidum salis sabulo arcte unitum:

(d) Ut & arena subtilis, quum in chemia notum sit, in arena semper aliquid acidi remanere, atque adeo semper lapidescens quid adesse, ut ita, vi dictorum, acidum salis una cum multo humore sabuli materiam constituat, nisi quod hic liber aëris accessus adhuc desit, quum alias in terra jam in lapidem transformatum fuisset.

Hoc inde apparet, quia,

1. Massa, simulac aëri committitur & siccatur, indurescit:

2. Destillatio aliquid empyreumatici petrolei é partibus vitriolicis & bituminosis constituti ostendit:

3. Si oleum vitrioli Osteocollæ affunditur, acidum salis communis inde secedit:

4. Osteocollam vero non esse calcem, inde probo, quia ego nullo modo hanc elicere potui.

Ego

Ego Osteocollam variis menſtruis aggreſſus ſum viſurus, quantum cujuſque pondus in unoquoque eorum ſolveretur : unde ſemper Osteocollæ drachmam dimidiam atque cujuſque menſtrui unciam dimidiam hoc fine ſuſſi, ſequentia ibi obſervavi :

- (a) Oleum vitrioli iv. ejus grana ſolviſſe, quæ ſolutio erat coloris flavi, reſiduum vero ex albo flaveſcentis :
- (b) Spiritus vitrioli omnia in formam ſalinam redegit :
- (c) Spiritus nitri ejus ſcrupulum i. grana iv. &
- (d) Acidum ſalis communis ſcrupulum i. grana vi. ſolviſſe :
- (e) Aqua regis vero ſcrupulum i. grana iv. utramque autem ſolutionem flavam evaſiſſe, reſiduum autem ex albo flaveſcens :
- (f) Acetum deſtillatum etiam ſcrupulum i. cum dimidio ſolviſſe, ſolutionemque ejus ſubflavam evaſiſſe ; reſiduum vero, ut cætera, a menſtruo quoad coloris mutationem immunia manſiſſe.

Osteocolla itaque, ut in officinis uſurpatur, minera eſt putanda, inprimis vegetabili inde ſeparato ; poteſt dici terra calcaria ; non autem mutat ſyrupum violarum.

Ope deſtillationis igne aperto factæ ſuppeditat ſpiritum urinoſum ; alcali fixo affuſo efferveſcit, ſimulque prodit ſpiritum urinoſum ; reſiduum aquæ adniculo in lixivium reductum nihil produxit ſalini ; ſimul etiam unam reſidui partem in calcem redigere ſtudi, nullam autem calcem obtinui. Quodſi vero oleum vitrioli Osteocollæ affunditur, acidum ſalis communis

communis inde secedit. Osteocolla alcali calcinata opacum vitrum constituere videtur, rursus autem in aquam resolvi potest, indeque verum vitrum nondum est putandum; Osteocolla retortæ tubulatæ indita, lenique igne imposita, oleoque vitrioli per tubulum affuso spiritum salis inde liberat, qui etiam destillando obtineri potest. Ego etiam obtentum hunc spiritum salis, hanc ob rationem sale alcali fixo saturavi, & sal commune regeneratum effeci, postea siccatum retortæ rursus immisi, oleum vitrioli affudi, iterumque in retortam indito, oleum vitreoli infudi, denuoque destillando spiritum acidum salis communis obtinui.

Summa Osteocollæ basis est sabulum; nonnulli volunt lac lunæ, medullam *Saxonum*, & lapidem Osteocollæ unum idemque esse, quod vero falsum est. Si quid rubicundi in Osteocolla fuerit repertum, martiale quid in vicinia adfuisse. Usus ejus medicus est absorbens; unde a nonnullis ad fluorem album sedandum adhibetur.